

'Ik denk niet dat de Fransen durven wat wij doen'

Comp. Marius speelt 'Les enfants du paradis'

In de creatieve werkplaats De Blikfabriek in Hoboken, op de site van een voormalige verpakkingsfabriek, zoek ik de leden van het Antwerpse theatergezelschap Comp. Marius. Ze repeteren er voor *Les enfants du paradis* dat zondag op Theater Aan Zee in première gaat, maar ik kan hen niet meteen vinden. Tot ik door de kier van een zware metalen schuifdeur een groot magazijn inkijk. Ik zie de bekende zelfgemaakte tribune van Comp. Marius en acteurs die door elkaar lopen. Op een bankje geven compagnie-oprichters Waas Gramser en Kris Van Trier aanwijzingen.

Les enfants du paradis is gebaseerd op de gelijknamige Franse film uit 1945. Daarin dingen vier minnaars uit de negentiende-eeuwse Parijse theaterwereld naar de hand van de beeldschone Garance. Franse filmrecensenten verkozen *Les enfants* tot de beste Franse film ooit, maar Gramser en Van Trier waren niet meteen overtuigd. "Ik vind het een oubollige film," begint Gramser. "Maar één scène vonden we geweldig en modern: een acteur verschijnt in het theater en weigert de tekst van de regisseurs te spelen, omdat hij die te slecht vindt. We voelden ons verwant met die autonome houding, dus zijn we het scenario gaan lezen. Pas toen ontdekten we hoe fantastisch de tekst was. Maar het stond vol regieaanwijzingen, zo kan niemand op intuïtie spelen. Wij willen net uitgaan van de intelligentie van de acteurs."

Ik heb me met Waas Gramser en Bert Haelvoet, die de eigenwijze acteur speelt, teruggetrokken in een stoffige ruimte met een krakend podium. "Ik probeer dat personage nu intuïtief te ontdekken," zegt Haelvoet. "De film heb ik niet gezien en misschien ga ik dat ook niet doen. Daardoor is het in mijn ogen geen film, maar een toneelstuk."

Comp. Marius staat bekend om zijn locatietheater. Op Theater Aan Zee spelen jullie op het dak van de Koninklijke Villa, nu een zorghotel en revalidatiecentrum. Waarom net daar?

Haelvoet: "Je ziet niet dat het een dak is, het is een gigantisch grasveld op het dak en in de verte zie je de zee. Als het goed weer is en niet te veel waait, is dat ongelooflijk."

Gramser: "Als het stormt, wordt het vechten. We wilden graag in Oostende zelf spelen en niet ergens afgelegen. Het leuke aan Theater Aan Zee is dat je deel uitmaakt van een geheel."

Ongeveer een jaar na TAZ volgt de Franse première in Lyon. Hoe denken jullie dat het publiek zal reageren op jullie bewerking van hun cultureel erfgoed?

Haelvoet: "Ik denk niet dat de Fransen durven wat wij doen, zij pakken het klassieker aan. Maar als het lukt wat we doen, vinden ze het ongelooflijk."

Gramser: "Weinigen hebben het scenario van Jacques Prévert gelezen en dat eindigt helemaal anders dan de film. Uit het niets verschijnt er prominent een Jood in het verhaal, een heel irritant personage dat voor een onverwachte wending zorgt."

Kris Van Trier: "De film was gedraaid tijdens de Tweede Wereldoorlog, maar na de bevrijding zat regisseur Marcel Carné gewrongen met die eindscène die totaal niet paste in de euforische sfeer. Hij bleef de première uitstellen, tot hij de scène uiteindelijk geschrapt heeft."

Gramser: "Ik vat *Les enfants du paradis* graag samen als een tekst over liefde en spelen. Vier mannen reageren elk op hun eigen manier op Garance, bij ons Clara Cleymans. Allemaal handelen ze vanuit een gebrek uit liefde en trekken ze een muur op. Ik wil niet te veel nadruk leggen op de Jood, want dan vereng je de interpretatie. Ik wil niet actueel gevonden worden op die manier. Ik ga niet naar toneel om een les moraal te krijgen, maar om verbeelding en schoonheid te zien. De enige actualiteit die mij interesseert is die in het moment van spelen."

Simon J. Bellens

Zo 4 tot en met di 6, do 8 tot en met za 10, om 20u30 in de Koninklijke Villa. Online vindt u een langere versie van dit interview.

'Ooit waren we maar met vijf'

Ontmoeting tussen Rob en Heleen, vrijwilligers op TAZ

Het is al vaker gezegd en geschreven: een festival als TAZ drijft op het grote enthousiasme van vrijwilligers. En ze zijn weer met velen dit jaar, meer dan vierhonderd *and counting*. Het is een community op zichzelf, zo lijkt het soms. Maar volgens Rob Storme (80), een van de veteranen op TAZ, is het juist belangrijk om “niet te veel samen te klitten”. Voor hem is het namelijk de ontmoeting die dit festival maakt tot wat het is. En dus brachten we Rob samen met Heleen (19), een studente geneeskunde en nu drie jaar TAZ-vrijwilliger.

Heleen Ponette studeert in Leuven maar groeide op in Oostende. Ze leerde TAZ kennen als jonge deelnemer aan een workshop van Mu. ZEE. Over de reden waarom ze zich drie jaar geleden, als 17-jarige, aanmeldde als vrijwilliger op dit festival, is ze kort en duidelijk: om theater te zien. Dat blijft een haalbare combinatie? Heleen: “Als je voldoende dagen opgeeft, is het zeker mogelijk om geregeld iets mee te pikken. Net als vorige jaren draai ik mee in het team voor de *ticketing* – tot en met het kaartjes scheuren aan de ingang. Dus ja, op die manier zit je als medewerker geregeld in een theaterzaal. Dat is fijn.”

Rob laat direct zijn goedkeuring blijken. “Het is zó belangrijk om vroeg genoeg met kunst in aanraking te komen. Ik heb zelf drie kinderen (*een van zijn zonen is Klaas Storme, alias Zaza, de cartoonist, SH*) en mijn vrouw en ik hebben altijd geprobeerd om die goesting en nieuwsgierigheid aan hen door te geven. Ik zal nooit vergeten dat we, toen ze nog klein waren, naar het Kröller-Müller Museum gingen in Nederland. Daar liepen toen ook heel kleine kinderen rond, maar spelenderwijs kregen zij wel mee wie welk schilderij had gemaakt. Dat levert op, he, op latere leeftijd. Jong geleerd is oud gedaan.”

‘Het is zo belangrijk om vroeg met kunst in aanraking te komen’ (Rob)

Niet toevallig is Rob ook vrijwilliger bij De Grote Post. En was hij, als man met een missie inzake kunst en cultuur, jarenlang actief in het onderwijs. Met name in zijn thuisstad Oostende was hij een van de pioniers in het ontwikkelen van buitengewoon onderwijs. Maar hoe was het op TAZ in de woeste beginjaren, met name in 1997 en 1998? Rob was er immers bij vanaf de allereerste editie. “Toen waren we met vijf vrijwilligers, kun je je dat voorstellen? Indertijd waren er nog veel meer straatartiesten en parades, soms uit Frankrijk of Australië. Die eerste edities werden ook gefinancierd met budget van Toerisme, he, niet van Cultuur. Ik herinner me dat ik zo’n kleurrijke karavaan moest begeleiden op straat, van De Drie Gapers naar het Kursaal. Dat waren echt andere tijden. Luc Muylaert (*artistiek leider van TAZ, SH*) was toen verantwoordelijk voor klank en geluid, als een van de steunpilaren in de entourage van Marc Lybaert. Marc was toen nog docent aan het RITCS en is de oprichter van Theater Aan Zee.”

Er volgt nog een reeks anekdotes over vervlogen edities; over het belang van het Familiepark, als opstap voor de allerkleinsten naar de podiumkunsten; over de tijd dat er nog ‘levende standbeelden’ in de winkelstraten van Oostende te zien waren, als onderdeel van het festival. Dat laatste duurde trouwens niet lang, “want elke stad

Dagklapper

Vandaag nog tickets voor o.a.

15u	DE ONTDEKKING VAN DE POËZIE/ LA DECOUVERTE DE LA POESIE Vier Vlaamse en Franstalige Belgische dichters
11u	ONTEVREDENHEID EN ONBEHAGEN Via fictie en non-fictie, een gesprek: Rashid El
20u30	AVOND VAN HOOP Muzikanten, wetenschappers, acteurs en schrijvers Bouwmeester Leo Van Broeck.
16u	SCREWS Samen met 5 performers gidst Alexander je
21u	FOREVER, HAPPILY ... Circus met humor en ballen, voor allen. Inge

begon dat te programmeren”. Rob pleit trouwens, behalve voor een lage drempel en een brug met het onderwijs, ook voor kwaliteit als criterium. Hij richt zich tot Heleen: “Jij studeert voor dokter, begrijp ik? Mag ik daar iets over zeggen? Zelfs bij dokters is het soms pover gesteld met hun liefde voor de kunst. Ik begrijp dat niet. TAZ is vandaag opnieuw te gast in het Kursaal met voorstellingen, maar het cultuuraanbod in deze stad is lange tijd heel *laag* geweest, he. Het enige wat volle zalen lokte was zoiets als de Chippendales. Toen zaten er ook dokters in de zaal, vermoed ik. Gelukkig is er nu De Grote Post met een interessant aanbod voor en na de festivalzomer.”

Heeft Rob, als *ancien*, nog een gouden tip voor Heleen? Hij aarzelt geen seconde: “Blijven komen naar TAZ. Voortdoen. Volhouden! Het houdt een mens jong, alles wat er hier gebeurt. Ook die dagelijkse ontmoeting tussen generaties is gezond, mentaal en fysiek.” Ze glimlacht. “Beloofd. Dit jaar kan ik maar vier dagen meewerken, want ik organiseer ook een atletiekkamp in de zomer. Maar ik wil blijven komen, ja.” Wat? Cultuur én sport? Beter wordt het niet...

Steven Heene

PASSA PORTA/POËZIECENTRUM/ MIDIS DE LA POESIE ers aan het woord.	KAAP/VRIJSTAAT O.
FICTIE El Kaoui, Walter Van Steenbrugge en Gaea Schoeters.	KAAP/VRIJSTAAT O.
HET NIEUWSTEDELIJK rijvers over de stad van de toekomst, met Vlaamse	LOODS NMBS
ALEXANDER VANTOURNHOUT langs een parcours van composities.	HANGAAR 1
COLLECTIF MALUNES ang via bruggetje in de Cederdreef.	MARIA HENDRIKAPARK

Morbide reis naar het verleden

Over 'The Journey' van Anna Luka da Silva

De zaal zit nog druk te keuvelen als er vanachter een zwart doek traag een hand verschijnt. De hand draait zich en grijpt in het luchtledige: hij lijkt zijn weg te zoeken. In *The Journey* neemt theatermaker Anna Luka da Silva het publiek mee op een morbide reis naar het verleden, naar een herinnering dat het lichaam maar niet lijkt te kunnen vergeten.

In de festivalbrochure staat naast de tekst over de voorstelling een hert dat met oplichtende ogen in de koplampen van een auto lijkt te kijken. De aanvankelijk onopvallende foto blijkt betekenisvol: Anna Luka da Silva, een tengere blonde verschijning in een sober grijs kledingje, houdt haar ogen tijdens de hele voorstelling gesloten; in plaats daarvan zijn op haar oogleden grote, helderblauwe ogen getekend die het publiek niet loslaten.

In *The Journey* keert Luka da Silva terug naar haar kindertijd en blaast het stof figuurlijk van haar dagboek. Als ze keelgeluiden uitstoot en haar lichaam zich verwrongen over het podium beweegt, voel je onbewust de zenuwknop achter je maag samentrekken. Als bij een marionet lijkt haar lichaam niet door zichzelf, maar door een ander te worden aangestuurd. Via een onafgebroken stroom van een taal, geïnspireerd door de lyriek van Faust, maakt ze een duistere *trip down memory lane*.

Maar dan transformeert het gekwetste kinderlichaam, dat doet denken aan de verminkte wassenbeelden van beeldend kunstenaar Berlinde de Bruyckere, in *Uncle Jimmy*. Er ontstaat een spel waarin de actrice schakelt tussen de perverse oom, die haar manipulatieve vader blijkt te zijn, en het kind zelf. *The Journey*, waarvan Nora Ramakers de eindregie deed, is nietsontziend en ontnemt ons de adem.

Dan opent Luka da Silva plots haar ogen, héél kort, alsof je even bij haar naar binnen mag kijken om te zien wat er zich in het verwrongen lichaam genesteld heeft. Voorzichtig maakt het verminkte plaats voor acceptatie. Zo toont Luka da Silva, zichtbaar geamuseerd, haar tatoeages aan het publiek. Alsof de tekeningen op het lichaam, het lichaam hebben teruggevorderd. Er is weer plaats voor plezier. Tussen het puin is het toch vooral een zoektocht om het lijden af te leggen: om geen slachtoffer meer te zijn.

Xandry van den Besselaar

Zo 4 om 19u, di 6 tot en met vr 9 om 19u, in DGP.

HET IS AAN... Brik Tu-Tok

dear friends

I HAD A GOOD LAUGH!

☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

but now it's over

☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹

....trusty trusty friends...

where are you?

door opens – everybody faints

will we pick up the trouble before it blows?
will it be trick or treat? – (nobody knows) -
I felt something moving behind my back
must be a new chapter – (that's a fact) -
but I don't know why I'm still walking around this shit
I must admit the mask I bought - it just don't fit
THE GOAL AIN'T CLEAR!
all I collect so far are lonely fears
so maybe I realise this paradise ain't no surprise
It is full of lies and dark skies

whisper voice:

I tried to avoid them but they make children
and they are waving at me while I'm making love
with thieves

BRIDGE

a few doubts I have to swallow today:

- what about the do's and the don't's?
- did they do or did they do nothing at all?
- why would we glow deep down under?
- didn't you receive my pounding crumble?

I'm afraid to say
things will get

WORSE WORSE WORSE WORSE WORSE WORSE
WORSE WORSE WORSE WORSE WORSE WORSE
WORSE WORSE WORSE WORSE WORSE WORSE

Robert:

(...) but I didn't made up my mind!
my mind made up me!

an angel repeats without voice:

WORSE? WORSE? WORSE? WORSE? WORSE? WORSE?
WORSE? WORSE? WORSE? WORSE? WORSE? WORSE?

'Hush a Bye Bye' we say
look what the world has done today
it's important that we stay
please believe the hidden wonder
why would we glow deep down under?

(outro: ONLY ONE OF US IS SWAN!!)

pray for them - we'll pray for you
stay close to what you've lost
the vow will bring no happy end
☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹ ☹

but wouldn't you like to see
us on the rivers of revery?
TAKE A GENTLE SWIM INTO
THE DEEP BLUE SEA OF DISAGREE!
☺ ☺ ☺ :-s ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

Colofon

Redactie: Katrien Brys, Xandry van den Besselaar, Elke Huybrechts, Sam Ecker, Simon Jan Bellens, Heleen Driesen, Steven Heene, Janice Feryn.

Foto's: Marcia van der Zwan, Zjakki Willems. Tekeningen: Janice Feryn, Joëlle Jolivet.

VU: TARTART VZW, HENDRIK SERRUYSLAAN 18A, 8400 OOSTENDE

LET'S RAISE OUR FLOWERS WHILE
FLIRTING THE FEVER AWAY

Robert:

but I'm not Madonna
miss Donna didn't come

(curtain falls – dog barks – children wave bye bye)

Brik Tu-Tok is een van de deelnemers aan Jong Muziek. Vanavond spelen ze om 20u in Manuscript.

Telex

- Update gasten *Yes, Please. LIVE!*

14u > Aminata Demba

18u > Maarten Westra Hoekzema en Frank van Kasteren

- Luister vandaag om 12u in Het Familiepark naar *Het Kapersnest*, ze brengen het verhaal van de Oostendse speurneus James Hond (8+). Om 17u geeft de Koerdische vereniging Jiyan een traditioneel feest.

- *Place Musette*, of: Franse chansons op Café Koer, vanavond met Sarah D'hondt en Gwen Cresens & Steven De bruyn, van 19 tot 22u.

- Behalve de *TAZette* en TAZ online is er ook een blog voor wie graag nog even grasduint in alles wat deze editie te bieden heeft. Op <https://tazette.blog/> vind je, behalve alle artikels uit de *TAZette*, ook filmpjes en foto's. En: impressies van de concerten in de reeks Jong Muziek, inclusief publieksreacties. Er zijn ook audiofragmenten van de deelnemende bands en radioman/wereldreiziger Zjakki Willems geeft regelmatig zijn ongezoeten mening over de nieuwe lichting...

